

DVI: Par personas datu apstrādi un aizsardzību attālinātā mācību procesā

Publicēts: 23.02.2021.

Jaunami

Ziņas

Datu valsts inspekcija (turpmāk – Inspekcija) ir saņēmusi vairākus lūgumus skaidrot attālinātā mācību procesa organizācijas atbilstību Vispārīgai datu aizsardzības regulai^[1] (turpmāk - Regula). Lūgumus saņemt skaidrojumus izteikuši gan vecāki, kuri bažījās par iespējamiem bērnu privātuma aizskārumiem, gan arī izglītības iestādes un pašvaldības, kuras meklē labākos risinājumus, kā, nemazinot apmācību kvalitāti, turpināt organizēt pedagoģisko darbu attālinātās mācīšanās apstākļos.

Inspekcija ir secinājusi, ka, lai arī bažas paustas par viena mērķa sasniegšanai īstenotu personas datu apstrādi, tomēr tās lielākoties attiecināmas uz divām savstarpēji saistītām apstrādes darbībām – 1. attālināta mācību stundas norise; 2. mācību procesa ieraksta veikšana.

Attiecībā uz attālinātās mācību stundas norises organizāciju Inspekcija skaidro, ka piemērojamais tiesiskais pamats personas datu apstrādei tiešsaistes nodarbību organizēšanai, varētu būt Regulas 6.panta 1.punkta e) apakšpunkts (apstrāde ir vajadzīga, lai izpildītu uzdevumu, ko veic sabiedrības interesēs vai īstenojot pārzinim likumīgi piešķirtās oficiālās pilnvaras).

Regulas 6.panta 1.punkta e) apakšpunktā noteiktā tiesiskā pamata piemērošana iespējama, ja personas datu apstrāde tiek veikta normatīvajā aktā deleģēta uzdevuma izpildei, un ievērojot veicamā uzdevuma un personu, kuru dati tiks apstrādāti, interešu samērīgumu.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2020.gada 9.jūnija noteikumu Nr.360 “Epidemioloģiskās drošības pasākumi Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai” 27.1.apakšpunktu izglītības iestādes (izņemot koledžas un augstskolas) var noteikt kārtību, kādā izglītības

programmu daļēji vai pilnībā var īstenot attālināti.

Inspekcija ņem vērā, ka savstarpējā mijiedarbība skolotājam ar skolniekiem un skolniekiem savstarpēji var būt būtisks elements to izglītības procesā. Klātienē, piedaloties nodarbībā, visi nodarbības dalībnieki gan redz, gan dzird viens otru, tiešsaistes nodarbību norises apstākļu pietuvināšana klātienē nodarbībām var ļaut pedagogiem jaunus apstākļos izmantot esošās iestrādes darbā ar audzēkņiem.

Līdz ar to Inspekcija skaidro, ka, lai novērstu Covid-19 infekcijas izplatību sabiedrībā, ievērojot iepriekš minētajā normatīvajā aktā noteiktos pamatprincipus, izglītības iestādes var noteikt kārtību tiešsaistes nodarbību organizēšanai tīmekļa vietnē, tai skaitā, identificējot nepieciešamību, lūgt audzēkņiem izmantot videokameras, piedaloties tiešsaistes mācību nodarbībā.

Attiecībā uz mācību procesa ieraksta veikšanu norādām, ka, pēc būtības piemērojami līdzīgi apsvērumi attiecībā uz tiesiskā pamata noteikšanu un tā piemērošanas priekšnoteikumu izpildi. Ieraksta veikšanas gadījumā papildus minētajam ir būtiski vērtēt, kas ierakstu nodrošina, kas tieši ierakstā redzams (atšķirīgi apsvērumi var būt piemērojami ierakstam, kurā skolotājs skaidro mācību vielu, bet citi, ja redzami arī skolnieki un to reakcija uz jauno mācību vielu; tāpat jāņem vērā kādām personām, cik ilgu laiku un kādu nolūku sasniegšanai iegūtais ieraksts būs pieejams). Ņemot vērā iepriekš minētos un citus apsvērumus, kas saistīti ar ieraksta veikšanu un tā pieejamību, izglītības iestāde ir tiesīga izvēlēties veikt mācību procesa ierakstīšanu. Tomēr izglītības iestādei jāspēj pamatot šādas izvēles nepieciešamību kvalitatīva un droša mācību procesa veikšanai. Tāpat šajā gadījumā mācību iestādei iekšēji saistošā dokumentā (kārtībā, rīkojumā u.tml.) būtu jānosaka ieraksta glabāšanas termiņi, piekļuves tiesības ierakstam (kas var tos skatīties), kā arī citas tehniskas (drošības) un organizatoriskas prasības, lai novērstu nepiederošo personu piekļuvi ierakstam, ieraksta pārveidošanu, kopēšanu, izkropļošanu, un cita veida izmantošanu neatbilstoši plānotajam personas datu apstrādes mērķim.

Papildus Inspekcija vērs uzmanību, ka arī skolēniem ir būtiski pievērst uzmanību tam, lai tiešsaistes nodarbību laikā neizpaustu lieku informāciju par sevi, saviem un ģimenes sadzīves apstākļiem u.tml. Tādēļ Inspekcija vērs uzmanību, ka lielākajai daļai attālinātas saziņas platformu ir izmantojamas funkcionalitātes, kas ļauj miglot, aizstāt vai citādi modificēt fona attēlu, kad tiek veikta dalība attālināto mācību nodarbībā. Piemēram, MS Teams, pievienojot sanāksmei un ieslēdzot kameru, jāizvēlas opcija "Fona filtri" (opcija būs pieejama darbvirsmas programmatūrā). Pēc kā labās puses panelī būs pieejami fona iestatījumi, šeit iespējams aizmiglot fona iestatījumus; izvēlēties attēlu no piedāvātajām izvēlēm; vai iespējams pievienot jaunu fona attēlu no sava datora izmantojot *.jpg vai *.png formāta failus. Šādas funkcionalitātes izmantošana var svešām acīm noslēpt bērna darba vides fonu. Inspekcija aicina, izmantojot funkcionalitāti, neizvēlēties citiem sanāksmes dalībniekiem aizskarošus attēlus.

Papildus norādām, ka izglītības iestādei jāatrod risinājums datu subjektu tiesību nodrošināšanai, tai skaitā par stundu ierakstīšanu informējot bērnu vecākus.

Inspekcija vērs uzmanību, ja mācību procesu ieraksta vecāki vai skolnieki, šādai apstrādei jānodrošina atbilstība Regulai Vecāki, skolnieki un trešās personas nevarēs izmantot Regulas 6.panta 1.punkta e) apakšpunktu, bet izvērstu informāciju par privātpersonu veiktu videonovērošanu atrodami Inspekcijas vadlīnijās privātām personām veicot videonovērošanu [videokameru-uzstādisana-un-videonoverosanas-veiksana-fiziskas-personas-privatipasuma.pdf \(dvi.gov.lv\)](#) (šajā gadījumā vadlīnijās paustie ieteikumi izmantojami arī mācību ieraksta iegūšanai).

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai 2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK

<https://www.dvi.gov.lv/lv/jaunums/dvi-par-personas-datu-apstradi-un-aizsardzibu-attalinata-macibu-procesa>